

Не плач, моя красуне

Справжній український детектив.

Рік тому кримінальна психологиня Михайліна Хижняк занадто захопилася розслідуванням і потрапила до рук маніяка, який знівечив їй обличчя. Старший слідчий Мирослав Зоря ледве встиг врятувати напарницю, застреливши злочинця. Після пережитого жінка вирішила покінчити з криміналом і відгородилась від усього світу.

Та черговий злочин, який розслідує Зоря, вразив увесь відділок навіть не жорстокістю, а дивним збігом обставин: обличчя молодої жертви було порізана вщент. Мирослав упевнений, що ця справа може повернути Михайліні інтерес до роботи і до життя - і це спрацює.

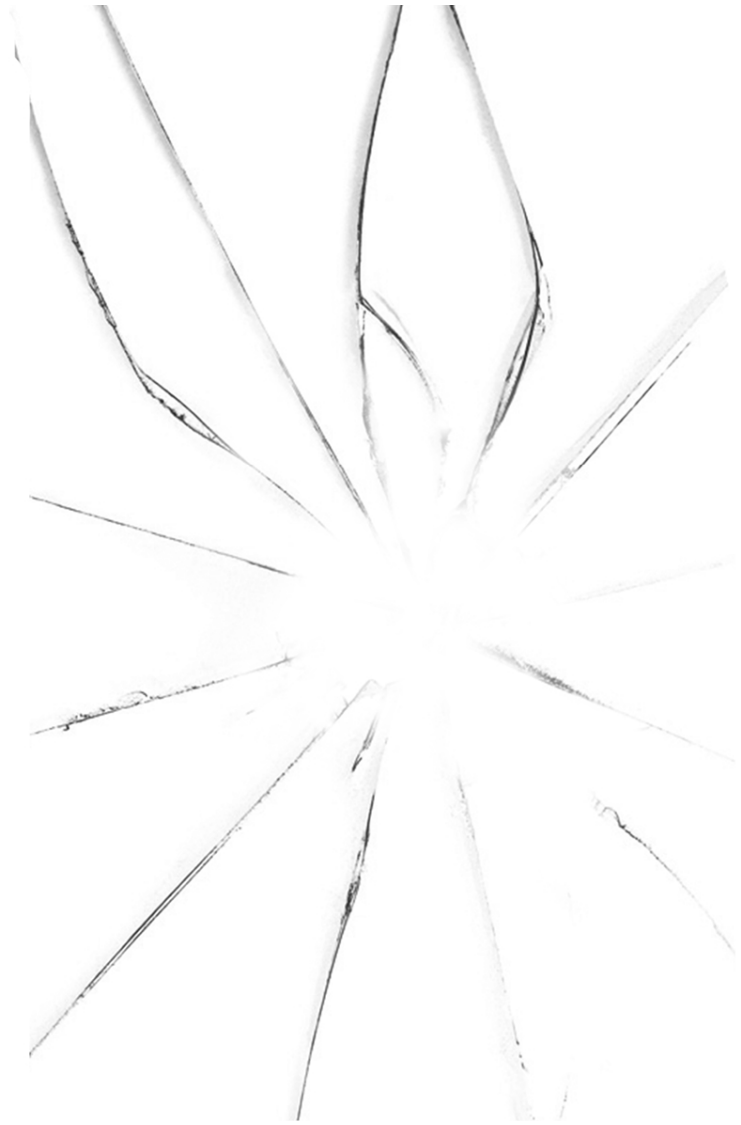
Розслідування показує: це було не єдине подібне вбивство. Тож напарникам доведеться з'ясувати, хто і чому знову скоює такі злочини, якщо кривдник Михайліни давно на кладовищі. І зробити це треба до того, як різник обере нову жертву...

**НЕ ПЛАЧ,
МОЯ КРАСУНЕ**

ЯРИНА ВОВК

КСД

ЯРИНА ВОВК

**НЕ ПЛАЧ,
МОЯ КРАСУНЕ**

Роман

ХАРКІВ
2023 КСД

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2023

ISBN 978-617-15-0484-4 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Обережно! Ненормативна лексика!

Вовк Я.

В61 Не плач, моя красуне : роман / Ярина Вовк. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. — 384 с.

ISBN 978-617-15-0380-9

Рік тому кримінальна психологиня Михайліна Хижняк занадто захопилася розслідуванням і потрапила до рук маніяка, який знівечив їй обличчя. Старший слідчий Мирослав Зоря ледве встиг врятувати напарницю, застреливши злочинця. Після пережитого жінка вирішила покінчити з криміналом і відгородилась від усього світу.

Та черговий злочин, який розслідує Зоря, вразив увесь відділок навіть не жорстокістю, а дивним збігом обставин: обличчя молодої жертви було порізане вщент. Мирослав упевнений, що ця справа може повернути Михайліні інтерес до роботи і до життя — і це спрацює.

Розслідування показує: це було не єдине подібне вбивство. Тож напарникам доведеться з'ясувати, хто і чому знову скоює такі злочини, якщо кривдник Михайліні давно на кладовищі. І зробити це треба до того, як різник обере нову жертву...

УДК 821.161.2

© Пацкан І. М., 2023

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2023

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2023

Присвячується кожному, хто робить крок туди, де страшно.

Пролог

Жив собі чоловік, і раптом його не стало. Було в нього не надто хороше життя, а тому в його беззмістовних думках зустріч зі смертю не займала особливого місця. А була ж неминуча, як похмілля після ударної порції нерозбавленої горілки з усміхненим пивом кольору погано залікованого гепатиту.

Наступна зупинка після природної і не занадто болючої зупинки серця була, як не дивно, в раю, на чистій, змащеній сірим асфальтом вулиці, що пахла недавнім чевонощоким світанком.

Не встиг він замислитися, що робити далі і чи не тимчасова це зупинка — себто чистилище, — як зі спини до нього підійшов старець. Гострий запах м'яти й лаванди — так пахне вже не перша свіжість, намагаючись довести, що вона нікуди не зникає; дрібні зуби, рівні й міцні, — справжній кошмар ортодонта та мрія білявих матусь, — прим'ята сонцем усмішка і спокій на обличчі.

— Вітаю вас, новий громадянине раю, — сказав старець і зовсім не усміхнувся. Якби чоловік залишався у фізичному тілі, то відчув би дрібні краплі на спині від дивного велюрового голосу. Незрозумілий страх м'яко огорнув його зсередини. — Я тут для того, щоб виконати три ваші найпотаємніші бажання.

— Ах, — полегшено зітхнув чоловік і потягнувся витерти уявну спину. — Ну що ж, а й правда. Я ж в раю.

Старець не відповів. Він мовчав в очікуванні й усім своїм відстороненим виглядом давав зрозуміти, що не бажає розтрачувати жодного слова даремно. Тільки у справі, громадянине, тільки у справі зібралися тут. Не для ахів і охів. Чоловік не довго збирався з думками й, озираючись на своє втрачене злодійкувате життя, визначився швидко. Всі його бажання, намагаючись випередити одне одного, м'яко вишикувалися в голові. Не дай же бог цього самого, щоб старець встиг передумати. Чи раптом йому документик ще не прийшов. З гріхами-то. Потрібно спішити.

перехід у тугі зібрані стегна. Чоловік був упевнений, що відчув цілком земне збудження, побачивши здалека свою майбутню жінку. Йому хотілося якнайхутчіш відчувти плюшевий дотик цих губ до свого обличчя. І не тільки до обличчя.

Чоловік якраз хотів спитати старого про машину, але не встиг, адже той ще раз зробив крок убік, і за його спиною з'явилася новенька, чарівна, із солодким полірованим лоском іномарка. Ні моделі, ні бренду чоловік не розгледів, та й навіщо? Машина була дивовижна, і стариган вправно, одним рухом очей підштовхнув його до дверей з боку водія. Відчуття в машині були схожі на перші осмислені дотики до жінки: ніжна текстура шкіри, прохолодність податливого голого тіла, безмовний трепет перед випадковою, майже несвідомою ласкою. Розглядити й без того натягнуте тіло салону, торкатися його спітнілими пальцями, помістити огрядний стан у зручне сидіння, що наче обіймає ззаду, поцілувати ідеально відполіроване кермо в його каштанові невизначні вуста, і — перший рух вперед, до гнучкого дорожнього кільця. Воно виникло казна-коли, принаймні до цього моменту чоловік його не помічав, і розтягнулося по периметру з простирадлом жовтих тюльпанів усередині.

Їхати до будинку зовсім трохи, ледве один кілометр можна було нашкрябати із цієї мізерної відстані. Пішки б пройтися, чесне слово, але як же утриматися від простого плотського блаженства опинитися у своїй машині — з дуже виразним цитрусовим запахом салону — і перед дружиною покрасуватися одним махом? Думка про жінку солодко ударила в пах, і чоловік, незважаючи на чітку траєкторію руху машини, стиснув кермо міцніше.

Плавно, з муркотливим гулом мотора заїхати на кільце — в'язкий запах весняних тюльпанів делікатно підштовхнув щіпку свіжості до вікна — і м'яко, не відчуваючи зміни в швидкості, під'їхати до сутулих воріт. Ще крок, ще метр, ще два кроки, наполегливий дотик до гальма, а красуня-дружина бавовняними ніжками біжить по білій доріжці назустріч коханому чоловіку. Немов грайливе, веселе, в розмазаних плямах телятко, ще сліпе до абсурдної жорстокості світу, якому для чогось знадобилося його ніжне м'ясо.

Чоловік із приємною, м'якою силою натиснув на гальмо, насолоджуючись незвичною податливістю педалей, — він-то за

життя їздив лиш на вередливих втомлених шкапах і не звик до сонно байдужої, механічної покірності.

Але ось що дивно — гальмо солодко зіткнулося майже в лоб з підлогою і не спрацювало.

Чоловік не зрозумів, що сталося — може, не дотиснув? Та ні ж, точно дотиснув, майже впритул, а машина сонно покотилася далі, в напівдрімоті завертаючи на те ж саме акуратною фігурою здиблене кільце. У дзеркалі заднього виду застрягла здивована усмішка дружини і її коротка випрасувана сукня з візерунком у матову синю квіточку. І скляна пляшка пива міцно, немов немовля, притиснута до грудей тоненькими, пастельними пальчиками.

— Не може бути, дурість яка, — шепотів собі чоловік, усім своїм напруженим тілом знаючи, що зовсім не дурість. І не гра уяви. І не сон, і зовсім не пластмасова кома. Він проїхав ще декілька кругів, потім — ще, а потім — ще. І з кожним новим разом не змінювалося абсолютно нічого. Все той же впевнений запах оббілованих тюльпанів, акуратна зачіска дружини і її плюшева напівусмішка, смугасті стіни омертвілого в заході сонця будинку. Усією мислимою і немислимою силою, огрядною потужністю тіла навалитися на гальмо, щоб наступної миті переконатися в тому, що нічого не змінилося. Лише одного разу стався короткий збій в зацукрованій парадигмі реальності: на тому ж місці, що і раніше, з'явився старець. Він більше не ховав сухої, хижацької усмішки. Вона на смерть приклеїлася до його рожевощого шорсткого обличчя.

І тоді чоловік нарешті зрозумів, що потрапив не в рай. Він опинився в справжнісінькому пеклі.

Бо істинне пекло не приятелює ні з демонами, ні з котлами окропу, ні з вогняними кручами. Пекло менш прозаїчне і дуже навіть буденне, зрозуміле.

Бачити своє щастя, нехай лиш гіпотетичне, здалеку — якщо бажання душі й розуму сприймати за щастя — і при цьому ніколи не бути щасливим. На відстані витягнутої руки — це все ще далеко.

Яка витончена насмішка Бога.

Воно

Сьогодні ввечері кімната кишла дивним смородом, тьмяною павутиною вчорашньої вечірки та шумом води у ванній кімнаті. Ще вчора у цьому приміщенні можна було почути музику, сміх, дурнувати телефонні розмови — типові для дівчат, які нарешті після затишку чи то задущливості батьківської домівки спробували на смак свободу. А ще тут можна було відчутися запах свіжовипраної білизни та дешевих парфумів — на одязі, у волоссі, на зап'ястках — тут парували нервові очікування юності та перші жорстокі розчарування через те, що хтось не відповів на дзвінок чи невдало пожартував.

А сьогодні все це вже не мало жодного значення.

Якби ж то повернути вчорашній день із його дешевими травмами, пакетованим вином і незрілими бажаннями.

Дівчина звернулася калачиком на своєму ліжку.

Вчорашній алкоголь випарувався разом із залишками енергії в її тілі.

Голова тріщала, але вона не могла навіть встати, підійти до шафи і витягнути звідти таблетку від головного болю.

Навіть найменший рух зараз здавався титанічним зусиллям.

Підібгати під себе ковдру чи спертися зручніше на подушку.

Ні, навіть думка про це виснажувала і без того слабке тіло.

Скільки разів вона обіцяла собі, що більше не буде.

Не доторкнеться, не спробує знову, пересилить себе і відмовиться від чергової порції.

Протягом останнього місяця їй не раз снилося, що так і буде: на вулиці до неї підходить один із тих хлопців, що тепер постійно чекають на її появу, мило усміхається тонкими пружними вустами — не потрісканими і зневодненими, як тепер вона постійно помічала у себе в дзеркалі, і простягає пакетик. А вона усміхається у відповідь і хитає головою. Мовляв, ні, не сьогодні. Хлопець знизує плечима — розчарування приховати складно, але нічого страшного, й таке буває — і переходить на іншу сторону вулиці. Шукати успіху.

Так було уві сні. А в житті — все навпаки. Вона витрушує із рюкзака залишки своїх кишенькових грошей і швидко простягає йому руку, а в другій — полегшено відчуває важкість маленького рятівного пакетика.

Ще тільки сьогодні. Ще один раз. Завтра більше не буду.

Чесно. Обіцяю. Присягаюся. Вона говорить із собою і знає, що більше ніхто її не чує. А значить, завтра можна домовитися знову.

Із собою завжди можна домовитися знову.

— Йдеш з нами? Там вечірка на четвертому поверсі, — вона чує голос однієї зі своїх сусідок. Лише чує, а не бачить, бо старається зайвий раз не впускати світло у втомлені очі.

А також намагається не помічати їхніх стривожених поглядів щоразу, коли вона повертається в кімнату. Зрештою, вона теж тут живе і має право робити все, що їй заманеться. А вони обоє можуть простувати вслід за своїми високоморальними принципами.

Вони ніколи не розуміють, як із цим важко впоратися.

Можна закластися, що вони ніколи не відчували на собі триповерхової втоми, що навалюється на неї щоранку і придушує до землі таким велетенським тягарем, що його ні витримати, ні досягнути до кінця.

І тільки декілька солодких порошочок на язиці можуть стати її союзниками у цій боротьбі.

Тільки вони можуть дати їй омріяну свободу — відчувати своє тіло так, ніби воно пливе, рухається на всю потужність, струмує силою.

Раніше вона могла жити й без цього. Легко. Бо коли любиш і думаєш, що люблять і тебе, все тіло витягується й наповнюється. Не потрібно додаткових стимуляторів — ні кави, ні алкоголю, ні музики, ні пакетиків з-під спітнілих пальців — все навколо стає лиш декораціями у п'єсі, які можна легко прибрати зі сцени, і в сутності нічого не зміниться.

В Біблії сказано, що любов усе прощає й терпить.

Але насправді Біблія — всього лиш книжка, а любов — це і є релігія.

І неможливо вирізати її зі свого тіла, якщо вона намертво застрягла там і сплелася з усіма життєво важливими органами, та навіть більше — з життєвою силою, яка піднімала зранку з ліжка.

Більше не підіймає. Все було обманом.

Краще не думати про це. Знову. Занадто болить.

Вона із запізненням махнула головою сусідці, яка, напевно, все ще очікувала відповіді. А тоді наважилася розплющити очі і зрозуміла, що в кімнаті вже нікого немає. Певно, подумали, що вона спить. Нехай.

Їй треба підготуватися до завтрашнього семінару. Їй терміново потрібно перемкнутися, взяти себе в руки та хоча б піднятися з ліжка і вмити обличчя — вона не може до кінця життя лежати тут.

А для цього потрібно всього декілька порошинок. Відчути, як вони солодко тануть на язиці. Як один з перших поцілунків, коли вона ще не усвідомлювала, що кінець близько, а спільного майбутнього у них немає.

Сьогодні ще один раз. Останній. Чесно. Більше не повториться.

Хлопець на вулиці був не той, що зі сну.

Певно, новий заступив на зміну. Або попередній переїхав в інший район. Їх тут завжди багато — роблять вигляд, що прогулюються, відпочивають на подвір'ї чи змішуються з натовпом щебетливих студентів, що живуть в гуртожитку — одним словом, роблять свою справу максимально непомітно. Але її натреноване око вже звикло розрізняти їх. А вони теж помічають її погляд — це не складно.

Тіні під очима, сухі губи, очі, що бігають з одного краю вулиці в інший — такого клієнта жоден з них не прогадає. Тут все ясно.

Надворі вже вечоріло. Потроху згасав день.

— Тобі скільки? — спитав білявий хлопець навпроти. Вона стояла біля дерева під вікном гуртожитку — це було місце, де найкраще можна було сховатися від чужих очей. Темне, неосвітлене, водночас — достатньо просторе і безпечне.

— Один, — вона простягнула йому кілька зім'ятих купюр. Це були останні її гроші на тиждень, але воно того варте.

— Можу дати два з хорошою знижкою, — спробував він і показав їй два пакетики.

— Не треба. Це востаннє, більше не буду, — дівчина облизала сухі губи. Нарешті вона сказала про це вголос бодай комусь, нарешті висловила свій намір облишити це, — не тільки собі, а й іншій людині. Навіть якщо це чужинець, якого вона вперше в житті бачить.

Хлопець кивнув. В його очах не було ні розуміння, ні співчуття.

Щодня він чув цю фразу — навіть формулювання одне й те саме — десятки, а то й сотні разів. Дивлячись, як день піде.

— Як скажеш, — він взяв гроші і простягнув їй пакетик з дрібним білим порошком. — Якщо передумаєш, звертайся.

— Не передумаю, — вона спрагло вхопила пакетик. На секунду їй здалося, що його вміст може розсипатися. Але ні, все добре: цілий і неушкоджений. Хлопець кивнув: і це він чув не раз і не два. В такі моменти сперечатися чи тиснути не потрібно: головне, щоб вона запам'ятала його обличчя і зверталася знову. А в тому, що ця мала повернеться, у нього сумнівів не було: з цим не просто зав'язати.

Сам він цю гидоту ніколи у рот не покладе, хоч і за всі гроші світу.

Скільки разів він вже спостерігав, як цей пакетик з разу в раз перетворює ще недавно спраглу, живу людину на розмитий образ.

Роботка, звісно. Ворогу не побажаєш.

Але що поробиш — їсти треба.

Цілу годину вона почувала себе так, ніби потрапила в рай.

Дівчата пішли на вечірку і ще не скоро прийдуть назад, але їй не хотілося повертатися у свою кімнату, що тхнула її слабкістю.

Не зараз.

Вона вирішила за краще залишитися там, під деревом.

Де ніхто не може її побачити й почути.

Улюблене місце.

Вона майже фізично відчувала, як кров рухається судинами, як гарячково пульсує серце, як плавно розкачуються в мозку її думки.

Більше не відчувала себе слабкою.

Хотілося загорнутися у це відчуття, наче в тяжку перину, і залишитися в ньому назавжди.

Пустий пакетик випав з пальців, і вона піднялася.

Повільно, з насолодою витягнулася вздовж дерева, усвідомлюючи кожен свій м'яз. Тільки зараз до неї повернулося відчуття власного тіла.

Розуміння того, що воно справді належить їй.

На вулиці було так тихо, так спокійно, як і всередині неї, тільки з протилежних вікон струменіло світло і долинали здалеку звуки гучної музики і п'яних розмов.

Тепер вона може усе. Все можна змінити, наздогнати.

На вихідних треба провідати батьків. І прогулятися містом.

І сходити на нову виставку, що відкрилася нещодавно в музеї античних мистецтв.

І можна почати бігати зранку. Може, так їй буде легше відмовитися від додаткової дози стимулятора.

І прочитати книжку, яку їй подарували ще з місяць тому.

Подарували... без підпису, але вона знала, хто це був.

За декілька тижнів до того, як вони остаточно порвали.

Але зараз цей біль був десь поза межами її сприйняття: він не вписувався у ту легкість, що парувала її тілом, наче літня хмаринка.

Вона почула недалеко від себе обережні кроки: напевно, хтось зі студентів вийшов на перекур. Під алкоголем часто хочеться палити.

Кроки наближалися, але їй не хотілося обертатися.

Було так легко й спокійно, що вона прагнула ще трохи продовжити це відчуття і не пускати більше нікого у своє поле зору.

Вона стояла з напіврозплющеними очима.

І через декілька секунд не стільки побачила, як відчула біля себе чужу мовчазну присутність.

Їй не хотілося говорити. Думати. Напевно, хтось знайомий.

Постоїть поряд, зрозуміє, що вона хоче залишитись сама, і піде геть.

Принаймні на це вона сподівалася. Їй зараз не до розмов.

Наступної миті вона відчула, як чуже тіло впирається в неї і рука в латексних рукавицях затиснула її долоні у своїх. Вона перелякано розплющила очі, під шлунком виросла тривога, але вона нічого не побачила: занадто темно. Перша думка була про те, що, напевно, хтось випив зайвого і прийшов сюди до неї залищатися. Силою.

Вона спробувала відштовхнути нападника, але нічого не вдалося: її тіло було занадто розслаблене, обімліле від наркотика. Та й у звичайному житті вона особливою силою не відрізнялася. Долоня у рукавицях затиснула їй рота, а один палець просунула поміж зубів.

Дивовижні ігрища мозку: перше, що спало на думку, — це візит до стоматолога, бо присмак і прохолодний дотик до слизової воскресив у пам'яті рандомні, хоч і не потрібні зараз сенсорні спогади.

Дівчина ще спробувала опиратися, в ній наростала паніка.

Але нічого не відбувалося: її просто зажали усім тілом під деревом.

Мозок активно перебирав варіанти, але занадто відсторонено.

В голову заповз туман — звичний, як це завжди і бувало за годину чи півтори після прийому чергової дози. Вона була суттєво вища за нападника, але сили й гнучкості у її тілі було недостатньо.

Запах був знайомий, занадто знайомий, але такими парфумами багато хто користується — вони зараз на піку популярності. Очі все ще не могли нічого розгледіти, тільки впиралися у заповнений кимось чорний простір перед собою.

— Це ти? Що ти робиш? — дівчина пробурмотіла нечлено роздільно, бо її рот все ще був затиснутий чужою рукою, але вона була впевнена, що її зрозуміють — бо під рукою залишалося ще трохи вільного простору. А може, це такий спосіб повернення...

Вона вхопилася за цю рятівну ниточку, їй хотілося вірити.

Якщо хочеться внести такого різноманіття у стосунки, то вона зовсім не проти. Головне, щоб минуле повернулося.

Нападник відсторонився, але не впускав її зі своїх рук.

Волосся. Здається, що волосся таки справді схоже, хоч до кінця і важко роздивитися. Вона зітхнула з полегшенням: це таки правда.

Вони знову будуть разом. Розрив не міг бути правдою.

Одну її руку зумисно звільнили, і вона простягнула пальці до обличчя. Яке щастя — знову мати право торкнутися його. Дівчат вдома немає, вони допізна будуть на вечірці: можна піти туди, замкнути двері, зняти одяг і знову відчувати одне одного кожною клітиною. На неї нахлинуло збудження, і вона потягла чужу руку, яка ослабила хватку, під свою спідницю. Чужі пальці метушливо, але впевнено потягнулися до неї. Вона знову торкнулася рукою до обличчя і почала гладити його з усією ніжністю, що наросла з того самого дня, коли вони востаннє це робили. Пальці перебирали тонку, ніжну шкіру — так, вона справді не помилилася, це обличчя неможливо сплутати з жодним іншим, навіть у суцільній темряві.

Але... щось було не так. *Не зовсім так.*

Вона відсторонилася. І у вікні на першому поверсі раптом увімкнули світло.

Її очі розширилися від жаху й адреналіну: але нападник знову схопив її і не давав зробити жодного кроку. Жодного руху.

Якби ж то навпроти стояв демон.

З чорним обвугленим тілом, скорченими пальцями і натягнутою до лоба лінією брів.

Якби. Тоді на душі стало б хоч трохи легше. Тоді все було б ясно і зрозуміло, навіть цілком допустимо.

Які можуть бути претензії до абсолютного зла? Зло не усвідомлює себе. Зло влаштоване так, що інший спосіб існування для нього неможливий. Зло не знає своїх справжніх мотивів; зло не сприймає все, що вибивається з парадигми, очевидної для нього ще з народження. Зло передбачувано прямолінійне.

Хіба можна звинувачувати хижака в тому, що він хоче свіжого м'яса?

Хіба можна звинувачувати акулу за те, що її приваблює запах крові?

Хіба можна викликати співчуття у голодного звіра?

Але навпроти абсолютно точно, всупереч всім законам фізики, стояв не демон.

Це була людина. Жива, справжня людина.

Можна було навіть розгледіти декілька склеєних волосин у нашвидкуруч змайстрованій зачісці, мімічну зморшку, надійно приховану над складеними вустами, смугляву родимку на правій щоці, нитку, що нахабно визирала з потертої куртки, солонуватий рожевий язик, що раз у раз облизував стрункий ряд молодих зубів.

В очах цієї істоти не було нічого — навіть насолоди. Не було осмисленого тріумфу, домінування, екстазу, жодного знаку задоволення від того, що відбувалося.

В цих очах було так пусто і тривожно, що навіть страх, паралізований їхньою безоднею, не наважувався заскрипіти. Наче боявся ту безодню розбудити.

Але страх не міг так довго ховатися. Він мусив рано чи пізно торкнутися підборами нервів. Зірватися на крик чи бодай спробувати — заздалегідь знаючи, що безрезультатно — благати. Просити про відстрочення, просити ще декілька бездарно прожитих хвилин і спогадів про назавжди розбиті мрії, яким не судилося воскреснути в живих декораціях. Ще хоч трохи надихатися осіннім повітрям, глянути на такі кохані краєвиди за вікном — раніше вони дратували, бо нагадували, що хтось живе кращим життям, а зараз вони були цінніші за всі мільярди світу, якби тільки не забирали життя, якби тільки це виявилось жахливим сном, якби тільки можна було прокинутися і посміятися над своїм же спітнілим тілом і обійняти мокру подушку вільними руками, якби тільки залишитися сьогодні ввечері у своїй кімнаті подалі від цього місця, від цього пустого обличчя навпроти. Боже.

І коли крик все ж таки спробував зірватися з її легень, щось у цих очах змінилося.

У них з'явилося ледь помітне розчарування.

Вона

За вікном лагідно зажеврив осінній світанок, і тоді Михайліна¹ врешті вирішила, що настав час піднятися з ліжка. Минув уже понад рік з тих подій, а ще не було жодної ночі, щоб вона не прокинулася саме о четвертій ранку — не було потреби навіть дивитися на годинник — вона точно знала конкретну годину.

Їй не снились кошмари. Їй взагалі нічого не снилося. Сни були чорні й безбарвні, наче хтось вимкнув світло у неї в голові й наполегливо чекав четвертої, щоб увімкнути його знову.

Увімкнути тишу. А тиша роз'їдала.

Все життя, скільки себе пам'ятала, Михайліна засинала гола: будь-який шматок одягу дратував і заважав заснути. Тепер же голе тіло під простирадлом посилювало відчуття вразливості, а одяг — неважливо навіть який, бувало, що вона лягала в ліжку повністю одягнена — дозволяв створити ілюзію бар'єру між нею і зовнішнім світом. Все змінилося. Вона змінилася.

Але світ відмовився помічати очевидні зміни, які відбулися з нею. Всі прийняли рішення робити вигляд, що в сутності нічого не переінакшилося, все йде так, як і завжди, і вона — така, як і завжди. Така, як і була. Така, якою всі її запам'ятали. Така, якою всі її звикли бачити.

Інколи, особливо коли вона спостерігала за цим любительським театром на чужих обличчях і знайомих також, їй щиро хотілося закричати їм в лице — наприклад касирці в супермаркеті чи продавцю в магазині — закричати, щоб вони нарешті оговталися і прийняли очевидне, але щоразу її щось спиняло, і вона лиш тихо кивала їм усім у відповідь, коли вони говорили про своє.

Вони кажуть, мовляв, тримайся, треба взяти себе нарешті у руки. Вона посміхнулася до себе кутиком губ і зневажливо фиркнула в застиглу тишу кімнати. «Якби це сталося з вами, — подумала вона. Але ні, вона не хотіла завершувати цю думку. Не хотіла, щоб це сталося з кимось іще. Схопилася за нитку і викинула її у смітник. — Неважливо. Ми різні. Я — камінь, ви — пісок».

Михайліна витягнулася в ліжку і завмерла, втупившись в одну точку на стелі, що розширювалася і згорала. І хоч дівчина знала, що це

всього лише оптична ілюзія, їй стало значно спокійніше. За вікном прокидається ранок. Треба перевірити, чи в квартирі все чисто. Чи зло не затаїлося в кутку.

Ця дурна звичка теж з'явилася трохи більше ніж рік тому. Це було дивно ще й тим, що всі події були далеко поза межами її дому, але невдовзі опісля вона перестала відчувати себе добре у своєму помешканні, поки першим ділом не перевірить зранку всі закутки і не пересвідчиться, що вона в квартирі одна, а всі вікна й двері надійно зачинені.

Маразм, якщо чесно. Пахне параноїдальним розладом.

Але Михайліна знала, що з нею все гаразд. Знала, що з її психікою все гаразд, незважаючи ні на що. Просто твердо знала і все. Багато людей проживають роки й при цьому не помічають самих себе, а вона поклала все своє єство на те, щоб досконало вивчити кожен клітину свого «Я». Часом це було непросто, бо доводилося йти в суцільні чорні нетрі й годинами розбирати найдрібнішу емоцію, обмацувати кожен закуток випадкової думки, вивчати механіку свого мозку і заново розбирати всі його деталі, але це завжди було варто того.

Михайліна вміла і любила бути *сама*. І в самотній тиші, і в задушливому гаморі натовпу вона почувала себе однаково добре. Вона ніколи не боялася розбирати себе на шматки і знайти всередині себе частку безодні. Це необхідність. Це база, без якої вона вже не уявляла саму себе.

Врешті настав такий момент, коли вона перестала розділяти людей на добрих і поганих, пустих і наповнених — осягнувши власну архітектуру, вона зрозуміла одне: шукати в людському існуванні лінійність, однозначність чи зацукровану логіку — прямий шлях до бездарно втраченого часу. У світі є занадто незначний відсоток абсолюту: майже в кожній людині, явищі чи предметі наявна щіпка конфлікту, і краще витратити час на те, щоб осягнути це, аніж на те, щоб зрозуміти.

Михайліна взяла до рук службовий пістолет — його так і не забрали поки що — і обійшла кожен закуток своєї квартири. Тихо, мов кішка, насторожено, непомітно, щоб жодна тінь не встигла зорієнтуватися. Вона завжди так рухалась, прислухаючись до кожного найдрібнішого звуку, очима вбирала розташування предметів і знаки на стінах, наче той сутінковий хижак, з надійно зібраними м'язами і чіткою механікою

думок, які не губилися й не розбігалися в усі сторони, як у людей, що проживають життя і не помічають самих себе у верескливому натовпі власного внутрішнього потоку. Ні, Михайліна знала, що в такі моменти повинна бути добре змащеною машиною, з досконало налагодженою траєкторією руху і розумінням власних інстинктів, які ніколи не скривляють душею. На відміну від неї самої — адже людині властиво обманювати себе, щоб плавати в умовному комфорті. А Михайліна силою відучила себе від самообману, і навіть натяк на найдрібнішу неправду вона сприймала як виклик самій собі — з цим треба впоратися. Це треба зламати.

І вона ламала.

Коли вона зрозуміла, що в квартирі таки чисто, вона відклала пістолет на обідній стіл у кухні і зняла із себе усе нічне вбрання. Тепер вже точно на душі стало спокійно. І вона більше не почувала себе беззахисною. Напевно, саме тому і виникла ця звичка — для того, щоб вчоргове пересвідчуватися у власній силі і стабільності. Вона жива, порівняно здорова й у повній безпеці. Це основа.

На стільці залишилася вчорашня пачка сигарет, яка необережно випала з кишені, коли вона прийшла додому надвечір і довго задумливо сиділа й дивилась в одну точку. «Я мушу зрозуміти, що сталося зі мною», — такий був лейтмотив думок, і вони не хотіли йти рівним потоком, як зазвичай, бо ця тема досі була болючою. «Повернутися. Мені треба щось повернути. А що саме?» На цьому етапі мозок починав вперто брикатися, наче розтурхана кобила, і не хотів більше бути в її руках м'яким тістом, зручним і податливим інструментом. Не хотів.

«Треба вмитися», — подумала Михайліна і тоді зрозуміла, що не пам'ятає точно, коли останній раз приймала душ. Вона любила подовгу застрягати під гарячою, наче той окріп, водою і думати про поточну справу, аж доки її пальці повністю не розм'якнуть, а під душовою кабіною не зберуться численні калюжі води.

«Треба викликати сантехніка», — думала вона щоразу, коли помічала наслідки своїх вмивань, але потім благополучно про це забувала і йшла у своїх справах.

Михайліна подивилася на свої пальці, на руки, на груди — це все було таким знайомим, таким рідним. Вона годинами сиділа перед дзеркалом — принаймні так бувало раніше, поки не вивчила кожен

сантиметр своєї шкіри. У собі вона не хотіла бачити таємниць. Вона усе хотіла розгадати. Усе з'ясувати до тих пір, поки тіло і сутність не стануть для неї розгорнутою книгою.

Тонкими, довгими пальцями вона зачепила сигарету і підійшла до газової плити, щоб підпалити. Вдома сірників не водилося, запальничок вочевидь — також. Вона не любила бачити зайві речі у своєму домі, зазвичай вони тільки відволікали, а їй необхідна була повна концентрація. І зараз теж. Хоча б це не змінилося. Тому якщо можна використати плиту для того, щоб підпалювати сигарети, то який сенс у додаткових знаряддях?

Чесно кажучи, перша сигарета після сну завжди була до чортів огидна. Тому вона викинула її і запалила другу. Немає сенсу зволікати, якщо можна плавно перейти на наступну ітерацію. І друга сигарета вже була до смаку. Так, як треба. Ще вона, звісно, не бачила сенсу прочиняти вікно. Особливо тому, що зранку вона завжди сиділа на кухні без одягу, і, незважаючи на те, що сором'язливість явно була не її слабиную, питання полягало ще у загальноприйнятних нормах моралі, якщо вже на те пішло. Дивно буде, якщо її побачать голою на балконі якісь особливо ранні пташки — бігуни, студенти, що повертаються з вечірок над ранок, сусіди навпроти, які почали з понеділка медитувати спозранку, нічні пташки у пошуках ранкової клієнтури, чи хто там ще може бути. Її обличчя час від часу зринало в новинах поряд із напарником — і хоча саме він з його ідеальною зовнішністю, з довершеним, біс би його забрав, кожним подихом і жестом — збирав усі призи глядацької симпатії, її теж нерідко впізнавали на вулицях. Нещодавно в кав'ярні вона почула за спиною щебетання двох подружок: мовляв, дивися, це ота, що брала участь у розслідуванні потрійного вбивства, що це з нею сталося, прости Господи. Та коли Михайліна обернулася до них і попрямувала до виходу, їхні язички дуже швидко зааніміли. Не треба пояснювати, чому. Треба бачити. Та річ була не тільки в помірній публічності.

А в небажанні обривати вимуштрувану роками здатність до усамітнення в ранкові години. Не хотілося дивитися на чужі вікна, в очі вулиці, у передсвітанковий туман, бо усе це забидало фокус на себе. А вона хотіла залишатися в собі, хотіла бути наодинці з собою. Зараз ця звичка тільки стала в пригоді, тому що їй необхідно щось

повернути. А що саме? Вона знову не змогла зловити думку: нитка опинилась в її руках, а потім швидко і якось зовсім непомітно щезала.

Тримаючи сигарету у вустах, Михайліна підійшла до газової плити, налила холодної води у кавник і поставила його на слабкий вогонь. Вона щиро любила ранкове очікування свіжої кави: в цьому було щось чітке, визначене і передбачуване. А те, що сталося рік тому, пішло зовсім не за планом. Вибилося з колії. Вона не мала права на таку дріб'язкову помилку. Будь-хто, але не вона.

Хтось інший на її місці може й відмахнувся би від цієї думки, наче від настирливої комахи, але Михайліна вперто трималася за неї, смакувала її — вона звикла розрізати свою сутність на рівні половинки, як шматки святкового торта. Страх помилки не має жожного сенсу, бо це те ж саме, що боятися дня, який настане після ночі. Ніхто із цього життя бездоганим не повернеться. Якщо є куди повертатись.

З нею все було гаразд. Такою мірою, якою може бути гаразд у схожих обставинах. Вона була переконана в тому, що її психіка функціонує, як завжди, справно, загалом, як єдиний добре змазаний механізм — але сумнів таки закрадався, і це все більше починало її дратувати. Щось не так. А вона не звикла відмахуватися від себе, коли щось було не гаразд. На відміну від людей, які звикають себе не помічати.

Ранок дедалі більше проникав у кожну щілину кухні, і Михайліна незчулася, як просиділа у кімнаті понад дві години. Кава вже встигла охолонути, а вона до неї навіть не доторкнулася. Не те щоб вона випала з реальності, але їй потрібен був цей час на роздуми для того, щоб... Вона не знала, як продовжити і цю думку також. Для чого? Вже понад рік вона майже нічого не робить — тільки думає нескінченно. Вже скоро настане новий день, а вона так ні до чого конкретного і не дійшла. Крім того, що щось таки відбувається геть не так як треба. Тільки що?

Гострий звук телефонного дзвінка прорізав кімнату і викинув її із роздумів. Так і знала, що залишила його десь на кухонній шафі. Вчора весь вечір не могла знайти. На екрані доволі посереднього й дешевого девайсу чорніло добре знайоме ім'я. «Ще не час, — подумала вона і скинула дзвінок. — Ще точно не час, але, може, вже скоро. А може, й ніколи».

Михайліна вимкнула телефон, поставила його назад на його вистраждане місце і пішла в напрямку ванної. Їй не дуже подобалося розташування кімнат у цій квартирі, але обирати не доводилося, особливо зараз. На цей момент у пріоритеті інші важливі питання, але аж ніяк не логістика та інтер'єр.

Вона повільно увійшла до ванної і підійшла до брудного дзеркала над умивальником. Михайліна любила чистоту понад усе і відволікалася прибиранням квартири набагато краще, ніж усіма іншими методами. Вже понад рік вся квартира сяяла, як кристалева угіддя, — в неї було аж надто багато вільного часу — а те злочасне дзеркало залишалося брудним. Не просто брудним, а майже геть недоторканим і заплямованим хаотичними бризками. Це здавалося дивним ще й тому, що всі інші предмети у ванній кімнаті були чистими аж до потворного скрипу і вперто блищали у промінні невдало підібраного світильника. Одне лиш дзеркало — як облізлий сіроманець — виділялося з натовпу і впадало в очі своєю абсурдною несумісністю з іншими предметами.

Михайліна підійшла до умивальника і, власне, до самого дзеркала, хоч в ньому, відверто кажучи, і не було видно нічого. Вона відчувала, як *це* наближається щоразу, коли підходила сюди. Пружна хвиля тваринного страху, щіпка паніки, суворий гніт туману в думках. В такі моменти вона переставала бути людиною, яку так добре пам'ятала — легкою, відважною, впевненою в тому, що немає для неї нічого нездоланного, немає для неї простого життя, але і страхів немає, є лиш біль, який швидко минає і забувається наступного дня, бо навіть біль — не перешкода для її впертого простування іншими стежками.

Тими, що створені *не для всіх*.

Тими, що доводиться протоптати силою.

Коли дзеркало наближалося, чи то вона до нього, Михайліна знову опинялася в тому підвалі сам на сам із тим смородом, з цупкими, майже залізними руками, яким несила опиратися, бо є міць людська, а є сатанинська — із прокислим, аж гнійним запахом із щілин його обличчя, із своїми ж мокрими, обважнілими пальцями і гонитвою власних думок, що їх тупіт можна було фізично відчути під скальпом. Що ж, не треба було припускатися помилок.

Вона схилилась над краном і помітила довгу темно-русяву волосину, що сховалася під ним. Це її волосся, яке залишилося тут після

вчорашнього вмивання: вона не хотіла довго затримуватися у ванній і забула його прибрати. Михайліна зосередилася на одному шматку умивальника і нагадала собі, що все буде добре, все налагодиться, якщо спробувати очистити мозок від тривожних думок. Серце гучно тупало в грудях, хоча навкруги нічого не змінилося, нічого нового не відбувалося. «Все це існує лише в моїй голові», — повторювала собі Михайліна. Насправді цього більше немає. Його більше немає. Крапка. Кінець.

З кухні знову долинуло голосне дзижчання телефона, і це змусило її прокинутися від роздумів. Дивно, але цей самотній короткий звук із далечіні наче нагадав їй про іншу реальність, яка, безумовно, існує і поза межами її голови, і цього дзеркала, і ванної кімнати.

Нагадав, що вона — не одна.

Вперше за багато тижнів Михайліна наважилася різко увімкнути воду, намочити праву руку і протерти нею дзеркало на рівні обличчя. Із гладкої поверхні на неї щільно подивилися дві пари синіх очей із потрісканими червоними капілярами — наслідки короткого сну — ... і гостре, бліде обличчя, пошматоване десятками глибоко усміхнених, рожевих рубців.

¹ Михайліна — авторська інтерпретація імені героїні, що вказує на її словацько-українське походження.

Вони

Марія притулилася лобом до стіни у службовому приміщенні й голосно видихнула. Від довгого тягучого болю внизу живота хотілося бити кулаком у стіну, якби не розуміння того, що так болітиме ще гірше, та ще й, напевно, в декількох місцях одночасно. Її аж тягнуло скрутитися на підлозі, згорнутися, наче кошения, і стягнути джгутотом всі м'язи в тілі одночасно — може, так хоч на мить перестане боліти.

Цей стан тривожив її. Не тільки факт фізичного болю, — хоча менструація так і не починалася, біс би її забрав, а вже мала ось як два дні — а ще й те, що вона вже десь тричі забігала в туалет, щоб виблювати все, що встигла закинути в себе протягом дня. Кожна хвилина цього дня була нестерпною, а до закінчення зміни лишалося ще трохи більш ніж чотири години. Коли вона думала про те, що і завтра не вихідний, а за квартиру треба платити наступного тижня, їй хотілося вити з відчаю.

Геть усе йшло не так як треба. І як тільки в її житті хоч на короткий час з'являвся проблиск світла, він недовго барився перед тим, як без сліду зникнути. Власне, тим світлом ненадовго став і Радомир. Вона аж хмикнула: на секунду спогади про нього витіснили навіть вереск її тіла.

Такий красивий. Вихований. Теплий.

Коли вона вперше зустріла його на виході з кіно разом з подругами, щось всередині надірвалося і лопнуло, наче роками зтягнута пружина. Його неслухняне кучеряве волосся над вузьким лобом, тонка рожева усмішка, запах — такий нестерпно свіжий і волокнистий, що хотілося вгризатися в нього зубами і відчути, як підборіддям стікає теплий нектариновий сік, — його очі, такі промовисті, із солодким полірованим блиском, захованим під чорний куточок усередині зіниці.

Вона закохалася у нього миттєво. Задовго до того часу, коли він взагалі дізнався про її існування. Сама підійшла до нього познайомитися після того, як виявила, що він працює неподалік від кінотеатру. Продавцем у відділі побутової техніки в супермаркеті. Не надто романтична професія, але й вона сама була не з багатих: знала, що таке важкою працею, в основному фізичною, заробляти собі на прожиття, тому вибрати не доводилося. Марія завжди знала, що казки

про попелюшок залишаються казками та сценами в кіно, не надто сподівалася на щасливі випадки і подарунки долі, а тому вибирала з тих, кого вважала собі більш чи менш соціальною рівнею.

Вона народилася у бідняцькій сім'ї із вісьмох дітей, і їй не пощастило більше за інших: вона була найстаршою, а тому батьки вирішили, що народили собі насамперед прибиральницю, куховарку і безкоштовну няньку для молодших дітей. Її хатні та напівбатьківські обов'язки з догляду за молодшими дітьми тягнулися до чотирнадцяти років, поки вона без попередження не покинула дім і переїхала у місто до бабусі, з якою вони роками практично не спілкувалися. Бабуся, однак, навіть зраділа онуці — буде кому допомагати з хазяйством, та й перспектива на старість літ залишатися в квартирі на самоті її аж ніяк не приваблювала.

Марія чудово розуміла, що їй тут з неї потребують того самого функціоналу, що їй вдома, але оскільки масштаби геть не ті, а самотня бабуся — це не семеро дітей з двома дорослими та ще й дім з двором на додачу, це не засмутило її, а навіть, навпаки, вона нарешті вдихнула хоч трохи свободи.

І це був найсолодший смак, який вона коли-небудь відчувала.

Гуляти містом теплими весняними вечорами, купити собі морозиво в кав'ярні на кишенькові гроші, які в неї нарешті з'явилися, бо не витрачалися на нескінченну їжу та одяг для молодших, почитати книгу з бабусиних полиць в парку, зустрічатися поглядом зі швидкими перехожими — з першої хвилини перебування в місті їй подобалося все, і наприкінці тижня вона пообіцяла собі, що більше ніколи не дозволить зробити із себе безкоштовну прислугу. І не повернеться до села. Не повернеться до батьків і усього, що з ними пов'язане. Цей етап залишився позаду.

Так минули три роки — і напевно, ці роки виявилися найщасливішими з усіх, що були позаду і чекали на неї попереду. Безтурботні, в теплій квартирі, з посильними і нескладними домашніми обов'язками, дрібними підробітками для того, щоб забезпечити себе кишеньковими грошима, без контролю і надміру спілкування з бабусею — вона не набридала онуці й дозволяла їй жити, як тій заманеться.

Один тільки раз звернула її увагу на те, що непогано було би продовжити навчання у школі, але Марія не дуже любила вчитися. Її

приваблювали легкі гроші, любовні романи у твердих палітурках і сонячні променади стиглими міськими вуличками, а наука була не для неї. Щоправда, вона спробувала скласти вступні екзамени у місцеву школу, але провалила декілька предметів і більше цей досвід не повторювала. Їй не вистачало терплячості і твердості у досягненні довгострокових цілей.

Марія хотіла жити моментом.

Вона ніяк не могла змусити себе займатися чимось довго, якщо не бачила результату негайно. Наступної ж хвилини чи максимум — наступного дня. «Такий вже тип характеру», — пояснювала вона собі. І це заспокоювало її.

Підліткові роки минали легко, приємно, з натиском — тим самим, коли нічого у світі не тримає, але хочеться цей світ розібрати на шматки, дослідити його вздовж і впоперек, приміряти на себе...

І в той момент, коли міряєш, у тобі присутнє таке легковажне відчуття, що в разі, якщо він тобі не підійде, ти легко його скинеш і підеш переодягнутися в інший. Рання юність просякнута смачною ілюзією: ніби все можна змінити в одну мить, ніби все можливо з першого разу.

Коли Марія перейшла за рубіж сімнадцяти років і відчула себе цілком дорослою панянкою, бабуся різко захворіла. Проблеми із серцем і підшлунковою — все навалилося одразу. В один момент старша жінка злягла і вже не могла впоратися ні з чим самотійно. Добре, що поруч була Марія. Внучка доглядала за нею, готувала, прибирала у квартирі, купувала ліки за рецептами, слідувала за станом бабусі і майже весь час проводила поруч, читаючи книгу чи пораючись із вазонами, завжди насторожі, завжди готова прийти на допомогу.

Так тривало без змін декілька місяців, доки одного ранку бабусю не схопив інфаркт, і врешті-решт серце не витримало і зупинилося, геть стомлене від нескінченності своєї подорожі. Безтурботним рокам Марії також настав кінець разом із ним. Квартира належала не бабусі, а одному з її синів — себто дядьку Марії, з яким вона навіть не була добре знайома, а тому вже за тиждень після смерті їй довелося покинути житло, яке на декілька років стало їй рідною домівкою.

Єдине, що твердо пообіцяла собі Марія після того, як зачиняла двері квартири, — ніколи не продавати себе. Своє тіло, мається на увазі. Як

би важко не доводилося жити. І не повертатися у село, звісно. На цих двох китах — а точніше, непорушних принципах, — будувалося все її подальше не дуже просте життя.

Невдовзі після того — буквально за тиждень-два — вона знайшла і житло, і роботу. Вона була невисока, але струнка, з гострим свіжим личком, темно-русявим густим волоссям і теплими зеленими очима, а тому у сфері обслуговування, хоч і без досвіду роботи, їй ціни не було. Її швидко взяли на роботу офіціанткою у доволі непоганому французькому ресторані в центрі міста; три-чотири зміни на тиждень і пристойна оплата, яка давала змогу знімати непогану однокімнатну квартиру, хоч і не в самому центрі, а радше в околицях. Бо там дешевше.

Робота по дванадцять годин на ногах не здавалася простою, але Марія була молодою і жвавою дівчиною, вогники в очах горіли на всю, і людям вона подобалася майже завжди з першого знайомства. Вона була не з тих складних натур, які потрібно розгадати, промацати кожен шматок, осягнути при цьому діаметрально протилежні сторони особистості. Марія була звичайною. Крім поверхових інтересів і стандартних бажань в її світогляді не було нічого виняткового. Але, на відміну від більшості подібних їй, вона хоча б не тонула в ілюзіях власної непересічності. Вона чітко усвідомлювала, що вона таке, і їй не хотілося ні з ким помінятися місцями. Так, вона мріяла про гарний будинок, більший достаток, сім'ю, дітей, можливо, велику білу собаку на подвір'ї, але жодних потужних сенсів у своє життя вона не вклала. Хотіла бути як всі. Жити як всі, тільки трохи краще, якщо пощастить.

А потім трапився Радомир.

Біль у животі міцно скрутив усе нутро так сильно, що вона аж сповзла біля стіни і заціпила зуби, щоб ніхто не почув її стогону. Вона і так задовго тут ошивається, благо, що середина дня, і відвідувачів у закладі поки що не так і багато. Основна робота приходиться на вечір.

Радомир став тим першим коханням, яке непогано було б відразу замінити розстрілом. З першої миті, відколи вона його побачила, не було жодного дня і навіть жодної хвилини без думки про нього. Вона мріяла про дотик до нього, коли приймала замовлення і коли йшла додому після чергової зміни, вона думала про його усмішку — справді

чарівну, класично звабливу, як з реклами про спідню білизну, — коли снідала зранку вівсянкою і коли готувала собі вечерю із напівфабрикатів після восьмої.

У її дещо примітивних мріях він став для неї тріумфом, ледь не метою всього її життя, досконалим чоловіком, для якого вона жила і берегла себе усі довгі сімнадцять — вже майже вісімнадцять — років. За класикою, ще не познайомившись із ним, вона вже уявляла собі, якими будуть їхні діти — максимум один або два, і не більше, — де вони будуть жити, чи будуть у них домашні улюбленці, що вона готуватиме йому на вечерю і такі інші романтичні дрібниці, якими просякнутий мозок вперше серйозно закоханої дівчини-підлітка.

Хоча, предметно і по суті висловлюючись, вона була найбільше закохана саме в його привабливе молоде обличчя, цупке волосся і красиві очі, бо змісту, що ховався під цим усім, вона при всьому бажанні не могла знати, поки не познайомилась із ним особисто. Тобто підійшла до нього в магазині, де він працював, після його зміни, простягнула руку і назвала своє ім'я, уникаючи дивитись йому просто в очі. В цей момент вона вважала свій вчинок найбільшою хоробрістю, на яку спромоглася за усе своє життя.

Радомир здивовано кліпав, шелестів ще майже дитячими завітками густих чорних вій — йому теж було не більше за вісімнадцять, підробляв у магазині побутової техніки після школи — і врешті прийняв подарунок долі як належне. Чого гріха таїти, дівчина була гарненька, покірна і готова на все, щоб догодити своєму обранцю.

Сама платила в ресторані, відмовляючись від найменшої допомоги з його боку — а він не надто і наполягав, бо збирав гроші чи то на нову машину, чи то на дрібний бізнес, який збирався відкрити після школи — сама проводжала себе додому, сама запрошувала в кіно — той самий кінозал, де вони вперше побачилися, хоча, правду кажучи, він її тоді і не помітив — сама писала повідомлення і дзвонила при кожній нагоді, сама чекала його після роботи на вулиці — доволі-таки холодній і мрячній — одним словом, нічим особливо не дратувала і добре виконувала свої обов'язки хорошої дівчинки.

Загалом Марія подобалась Радомиру і не надто сильно йому набридала своїми балачками. У неї всередині нібито дзвенів моторчик — вона весь час хотіла його розважити, викликати його усмішку чи краще навіть — теплий сміх, глянути йому у вічі швидким

захопленим поглядом, взяти турботливо за руку і переплести свої пальці з його — сотня маленьких дрібниць, які щебетали про її наливні, хоч і не зрілі ще, майже зовсім дитячі почуття. І Радомир приймав їх як належне. Віддавав їй те, що вона хотіла, і те, що йому було не надто складно віддати: мимовільно стискав її пальці у своїх, відчуваючи як її тіло при цьому наливається солодким тремтінням; притулявся щочкою до її волосся на прощання, цілував руку на людях, обмотував волокнистим довгим поглядом, коли вони гуляли в парку, і вона раптом запиналася і замовкала на декілька хвилин, гріючись у його теплих, запашних очах. Тобто робив усі ті приємні дрібниці, які не забирали ні сил, ні грошей, але змушували дівоче серце ще гучніше калатати в грудях. Як те довірливе маленьке пташеня у вмілих долонях.

Радомир сприймав їхні взаємини як цікаву гру і приємне різноманіття між навчанням і роботою, які забирали більшість його молодого часу. Вони гуляли, сиділи в недорогих кафе, ходили в кіно, трималися за руки — вона завжди перша тягнулася до його строкатих пальців — мило спілкувалися, розповідали одне одному про події дня, говорили про плани на майбутнє.

Надворі ставало прохолодніше, і вони все частіше проводили час у закладах та в кіно, бо на вулиці вже було геть не так комфортно, як раніше. Але Марія не зважала на це: вона витрачала всі зароблені гроші й не думала про завтрашній день, вона була несамовито закохана, і коли він кидав на неї той свій щільний погляд, її щастю не було меж. З ним вона розквітала на очах.

Одного вечора вона навіть подарувала йому тоненький срібний браслет. Зібрала всі відкладені гроші із чайових постійних відвідувачів, які особливо любили юну чепурну офіціантку з блискучими, закоханими очима — і зранку у свій вихідний день віднесла їх у ювелірну крамницю. Їй зовсім не спадало на думку, що на той момент Радомир ще жодного разу не подарував їй навіть свіжих квітів, хоча гроші він, безсумнівно, мав у своєму розпорядженні. Але навіть якби спало, їй було відверто байдуже. «Я все для нього зроблю», — гордо заявила вона сама собі, наївно плутаючи силу зі слабкістю, що зовсім не дивно для свіжої, соковитої юності.

До певного моменту Радомир думав, що вона живе в місті разом з батьками чи у родичів, але одного вечора Марія сказала йому, що

самотужки орендує квартиру на околицях міста і щодня доїжджає до центру на роботу. І коли вона витягла із сумки коробку зі срібним браслетом і простягла йому з телячою відданістю в очах, він лиш усміхнувся, скромно подякував і відклав прикрасу у свою кишеню.

— Тобі не сподобався браслет? — тихо спитала Марія.

Вмить її натягнута струнка спина зсугулилась, і вся вона наче обірвалася. Очі силою вищукували в обличчі хлопця бодай найменший натяк на його реакцію.

— Сподобався. Хоча... у мене вже є вдома подібний.

Марія сумно опустила очі, і все її лице в одну мить поникло. Вона розчарувала його — така була основна думка, що товклася в її голові, і від цього хотілося стогнати.

Від того, що вона завдала йому прикрощів. Подарувала браслет, подібний до якого у нього вже є.

Радомир м'яко торкнувся рукою до її підборіддя і ніжно промовив:

— Не сумуй. Краще я сьогодні проведу тебе додому. Ти пригостиш мене чаєм з печивом, і ми все це швидко владнаємо. Немає причин так сильно сумувати.

Марія радісно всміхнулася і підняла на нього очі. Її обличчя в одну секунду перемкнулося в геть протилежний стан — радощів і легкості, і, хоч в краю мозку пурхнула одна м'яка застережлива думка, вона з легкістю відкинула її і простягнула до нього пальці, щоб стиснути і скріпити їхній міцний союз — настільки міцний, що його не можна зруйнувати жодною неприємністю.

Думки про секс, звісно, зринали в голові у Марії час від часу і не викликали нічого, окрім легкої цікавості. У ній не було страхів, не було огиди чи впертого уникнення роздумів про цю тему. У її сім'ї було занадто багато дітей, стогони зі спальні батьків долинали в її кімнату доволі методично, а тому з раннього дитинства ця тема була для неї доволі прозорою.

Єдине, чого вона не розуміла, — так це те, для чого плодити стільки нащадків, якщо незмога їх усіх добре нагодувати, одягати і дати гідний рівень життя. Незважаючи на свій начебто поверховий розум, в цьому ключі Марія мислила практично. Вона чітко розуміла, що не хоче більше двох дітей, тому що, по-перше, на своєму досвіді розуміла, який це тягар — багатодітна сім'я, а по-друге, скільки фінансових та

матеріальних ресурсів вимагає. Та й не тільки ресурсів, хоча б елементарно достатнього простору.

Марія ніколи не розуміла: чому б не витратити трохи грошей на контрацепцію замість того, щоб потім все життя відповідати за нову людину?

Місто навчило її бути розважливою.

Доки у її житті не з'явився Радомир.

З ним уся розважливість випарувалася, всі її цінні думки про майбутнє вмить стали строкатими, туманними, а його постать — висока, струнка, з довгими теплими руками — затьмарила собою весь світ, що раніше був до неї таким гостинним. А може, й не завжди гостинним, але принаймні зрозумілим.

У неї вдома все сталося якось занадто швидко, боляче майже до неприємності і без того шквалу ніжності, який Марія відчувала у собі невпинно.

Радомир не був ні терплячим, ні достатньо вмілим коханцем. В основному ним керувало тільки бажання задовольнити свою коротконогу підліткову потребу, розраховуючись за це лиш красивим обличчям і своєю недовгою присутністю. По суті, він не старався ні зрозуміти Марію, ні вивчити її потреби чи бажання, щоб спробувати вдовольнити їх.

Єдине задоволення, яке спромоглася отримати Марія, — це щастя розділити себе із людиною, яку вона щиро кохала, і ще — бачити його красиве оголене тіло, яке м'яко вместилося біля її власного. Марію переповнювали почуття — їй хотілося гладити його, торкатися, цілувати в очі, пестити, турботливо закривати його покривалом, стискати його пальці у своїх, вбирати його у себе всього, щоб насититися до краю. Радомир м'яко відмахнувся від її телячих ніжностей, потім у якийсь момент після півночі встав з ліжка і почав одягатися.

— Ти не залишишся на ніч? — з хрипкими нотами в голосі сором'язливо спитала Марія.

— Ні, мені ще треба якось вибратися сьогодні з цих їбнів, — відрізав він. Швидко та необережно чмокнувши її у щоку, він пішов до дверей. Марія тихо сповзла на ліжку і видихнула. Його байдужа репліка гостро вчепилася їй у груди.

Може, вона була трохи поверхова, але не дурна. А з цього моменту все було і так більш-менш ясно: Радомир навіть не зробив спроби зобразити якесь почуття на своєму обличчі. Встав і пішов собі додому. Не написав після тої ночі, не подзвонив. Більше того — перестав відповідати на її дзвінки та повідомлення. Вона ще якийсь час чатувала на нього після роботи — хоча надворі ставало дедалі холодніше, але він чи то почав виходити з роботи раніше (ні, неможливо, бо інколи вона чекала на нього із самого ранку), чи то покидав приміщення через інший вихід, про існування якого вона не знала, чи то взяв вихідні, чи то ще нескінченна кількість варіантів. Але у жодному з них не існувало важливості її як людини, як дівчини, як коханої для нього.

Марія не розуміла, де і на якому етапі взаємин вона припустилася помилки: вона старалася йому не надокучати, не просила нічого оплачувати, сама запрошувала його в кафе і кінотеатри, на днях подарувала прикрасу, погодилася спати з ним. Як детально вона не вишукувала, не було жодного пункту, де вона б зробила щось не так, як він хотів. Тоді в чому ж річ? Де була та яма, в якій вона себе поховала?

— Маріє, в тебе все добре? Ти геть бліда...

Старший адміністратор зміни підійшов до неї майже наприкінці робочого дня і м'яко поставив руку їй на плече. Марія ледь трималася на ногах, її страшенно трусило, і кожен крок давався наче в якомусь запеклому, болючому тумані.

— Так-так, все нормально, мені ще трохи допрацювати, і поїду додому відпочину...

Вона вже майже не відчувала ніг, а в холі з'явилися нові гості, у яких вона мала прийняти замовлення. «Ще зовсім трохи», — в голові настирливо гупало, і їй здалося, що вона от-от знепритомніє.

Адміністратор — лисий дужий дядько з батьківським теплом у примружених очах — подивився на неї недовірливо і з усією обережністю змусив присісти.

— Маріє, твій вигляд мені геть не подобається. Давай я викличу швидку. Я ж бачу, як тобі погано, — він потягнувся за телефоном і відчув на своєму зап'ястку її цупкі пальці.

— Не треба, все добре, я ж кажу, що добре, — тихо прошелестіла Марія і наступної ж миті м'яко звалилася з ніг, що вже майже встигли

втратити чутливість, на підлогу.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ